

СКОРОТЕЧА.

(*Courier.*)

Число 5.

Неделя 17 Јануара 1843.

Год. III.

КАЛУЂЕРИЦА.

Бледи зраци необлачне Луне
 Љупко трепте кроз портанска дрва —
 Ветрић сипа на твој непо цвеће
 Цецима! о ти иртви жертво! —
 На тебе се мај не смеје више
 Нит ти месец тије летње ноћце
 Давно светли са свода од звезда:
 Ал благо ти, благо набављеној —
 Ах! твој сан у земљи одрицања
 Он је био тежак и претежак! —
 Ту изчезну и стане блистање,
 Ко што пламен у пећини гине:
 Требник, зборник и житија свети,
 Сва ти била књига и наука.
 Срце твоје неочара свирка,
 Која бриге у невољи тера —
 Покуштво ти било распјатије,
 Мртва глава, једна две иконе. —
 А кад славуј у ноћи запева
 Облак туге лице ти покрије;
 Тек кад тужна огласе те звона,
 Први зрачак јутрење светлости
 Засија ти кроз аниота тау. —
 Често си се на прозор нагнула —
 А и тај је лозом облетао —
 Очи чарне на море упрла;
 Ал тек брода што си сагледала,
 Трнеш очи, а сузе ролећи
 Повратиш се у тавницу црну. — — —
 Ви Анђели, небесни велици
 Што увенут подижете цветак,
 Ви сте први глас радостан чули,
 Већ на прагу отворена гр ба
 Из прсију ди изиђе певни

Ви сте вашим видели очима,
 Кад је горком притиснута срћу, —
 Грозећисе, ал и радујући —
 Ладну руку сузам' оросила.
 Тако лежи у тавности она
 Дн путника, онуд пролазећа,
 Крет с ииеном, летом, домовниом
 На молитву и сузу позива!

К. П. Јур.

У. Н. Саду.

ГРАФЪ НИКОЛАЙ ЗРИНСКІИ.

(родио се 1518, а умро 1566 године.)

(сѣ немачкогъ)

Витежка дѣла славногъ овогъ мужа
 вечитымъ словима у Лѣтописима човеч-
 ности написана стов. Прерана смртъ нѣ-
 гова у толико се више оплакуе, што е
 управо у оно доба погинуо, кадъ му е
 витежка десница са зрелума нѣговогъ
 совети отечеству најшуднија была. Па-
 деніемъ града Сигетвара, и нѣговогъ сла-
 вногъ бранителя већа е часть Унгарске
 државе подъ ярамъ османскій подпала.

Кадъ већъ Солиманъ I Београдъ
 освои, са вооружаномъ силомъ удари на
 Унгарію. После крваве битке на полю
 Мохачкомъ, гди е цветъ Унгарскогъ бла-
 городства пропао, подчини окъ себи већу
 часть Унгаріе; а осталу примора, да му
 годишній данакъ као побѣдителю плаћа
 Почемъ е Солиманъ сѣ г. кевомъ знат

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

номъ побѣдомъ владати започео: намери, да са своіомъ побѣдоносномъ силомъ и последнѣ дане свога живота прослави.

Онъ дакле лицемъ првогъ Мая 1566 године са найвећомъ славомъ изъ Цариграда пође, и намери своѣмъ силомъ на Бѣру и Сигетваръ по другій путь ударити. Но ни ѡ знао, да више никадъ свой престолный градъ очима видити не ће. Кадъ већ у Земунъ приспе, заключи, да кодъ Петроварадина Дунавъ пређе, да съ главноѣмъ своіомъ войскомъ найпре на Бѣру юринѣ учини, а после да на Буръ и Коморанъ нападне. — Друга часть войске одправи се, да обседне Сигетваръ. Но на вданпуть Солиману гласъ до ушию дође, да ѡ цела войска нѣгова кодъ Шиклуша одъ Зриньевы людѣ около полночи сасвѣмъ упропашћена. Садъ се славолубивый Султанъ тако разлоти, да одма своѣмъ силомъ своіомъ Сигетвару поити. Съ великимъ дакле теґобама исте године 19 Юлія съ войскомъ кодъ Осека Драву пређе, и у Печуй четвртогъ Августа торжественно приспе, а сутра данъ предъ Сигетваромъ на коню укаже се и овде самъ собомъ войску свою урећивати стане.

Садъ сила мусулманска одъ 100,000 людѣи удари на Сигетваръ, противъ кое се Зриньѣ са свои 2,500 храбры войника витежки боріо. Грмљавина тонова не престано ѡ траяла, высоке Сигетске куле една за другомъ рушила се, већ су двадесетъ путѣи крвожедни неприятели са своѣмъ снагомъ своіомъ на градъ ударили, но свакиъ путь су одъ Зриньѣи и нѣговы войника одбіени были. Кадъ су већ напоследку сва предградя попалћна была, и ни одъ кудъ пожелана помоћ Зриньѣю не дође, онда се онъ у саму тврдию затвори, и намери ню са свои іоштѣ 600 заостваши войника до капи крви бранити. Но и овде се дуго бранити ни ѡ могао; ербо садъ већ и саму тврдию неприятели запале, ни

шта дакле садъ друго ни ѡ чинити могао него да! последнѣ силе свое скупи и на Душманиша удари, пакъ да славно за свога Краля и свое Отечество умре!

Већ ѡ жалостны тридесетъ и четири дана протекло, одъ како су Турцы Сигетваръ обсели; већ ѡ и онаѣ одсудителный данъ дошао, кои не Зриньѣву и нѣговы храбры войника смрът углядати. Ово ѡ было 8 Септемб. 1566 године. Зора ѡ заплавила и сунце ярко већ ѡ огрануло, кадъ себе Зриньѣ у белу свилу обуче, и шлемъ съ высокоѣмъ перьяницомъ на главу метну, да бы га издалека крвожедный неприятели углядати могао. Припаше саблю своегъ Отца кое ѡ већ досадъ у славнымъ побѣдама много глава турски одсекла; изиђе изъ своегъ обиталишта, и ступи у средину вѣрны витезова свои, беседећи имъ, како ѡ славно за Краля и отечество свое умрети! Већ съ поля бесна неприятели скачег лупа, и последнѣи юринѣ учинити намерава. После краткогъ совета коимъ нѣгове срдечне войнике на славу смрът одушевляваше, и почемъ свету Троицу себи у помоћ позове, заповеди Зриньѣи, да се градска капия отвори. У оваѣ се паръ вданъ комадъ одъ капи еруши, кои ѡ већ горети почео, и улазећи Иничара преко 600 на оно место згрува. — Зриньѣ покрай себе любимца своегъ Юраниша, младогъ барягтара имаючи, посреде дима на неприятели удари; али наскоро затымъ две га кугле у юначко срдеце згодише. Страшна вика турска: ала! ала! огласи смрът овогъ славногъ Юнака. Разярени Иничари тѣло му одма Аги своѣмъ однесу, простру на топъ Канциянеровъ, когъ су кодъ Арада задобыли, и главу му одсеку. Неколико снажни войника Зриньѣвы смрът нѣгову преживе. Они сирѣчь дотле суградъ одъ неприятели бранили, докъ се барутана запалила ни ѡ, и све обитателѣи и бранителѣи овогъ града у воздухъ однела. Овако

животъ свой оконча Зринѣй, кои в лепе услуге као верный сынъ своѣ кралю и миломъ отечеству пришео. На два дана пре освоенія Сигетвара умро в кровожеднѣи Солиманъ.

Зринѣи в потомакъ быо славнопознатогъ племена Субиѣва, ков в племе подъ Беломъ IV. кралѣмъ Унгарскимъ до великогъ богатства, славе, и чести дошло, и одъ Краля съ кнежевиномъ Вребиръ и Лика обдарено было тако, да за свагда наслѣдно остане. Предцы се Зринѣиви у биткама славно одликовали; зато в и нашъ Витезъ нѣовымъ примеромъ у младымъ своимъ годинама стазомъ славе ходати почео. Онъ в юштъ као младѣиъ велике опасности при обсади Бечкой претрпю, и витежко бореѣи се славу овде себи задобио. Кадъ в до савршеногъ возраста дошао, свагда в управлао са Славонскимъ и Хорватскимъ Коняницима. Кадъ годъ бы се неприятелю указао, свагда бы му стра и трепеть у сердце уливао. Онъ в сасвимъ османскѣи таборъ сатро, кадъ су Турцы првый путь Сигетваръ обсели.

Као годъ што в Зринѣи у борбама славанъ быо; тако в исто и зрелымъ советима Кралю свагда лепе услуге чинио. Зато в и лепо награѣнъ быо, почемъ Банъ Хорватске и Славонѣи а затымъ и Сокровиштникъ кралѣвъ постане (Tavernicum Regalium Magister). Кадъ се Зринѣи последний путь са свои неприятельи борѣи, имао в при себи градске ключевеи 100 Цесареки дуката, да му не бы опустошеницы празне цепове нашли. Но као годъ што и данъ данашнѣи сваки поштень и славанъ мужъ неприятеля и завистника обично имаде: тако в и Зринѣи многе неприятельи имао, кои су га кодъ краля облагивали, и за издаицу проглашавали. Али в онъ свою верность према кралю и свою любовь према отечеству наиболѣ при свршетку живота свога показао. Какву в услугу своѣ кралю, и какву штенеприятелю чинио, ясно сведочи дѣло за-

клетогъ нѣовогъ неприятеля Соколли великогъ везира, кои в главу Зринѣиву у станъ кралѣвъ послао съ овимъ речма: „за знакъ мое милости шилѣмъ вамъ главу вашегъ снажногъ войводе, кои вамъ в лепе услуге учинио, а нѣово тѣло торжественно саранити дао самъ.“ Глава Зринѣива однесе на в у намастирь Св. Елене гди се и данъ данашнѣи покрай прве супруге Катарине Франгепанъ налази. — Последня грана племенѣи ове породице 1703 утаманила се.

БРИТИКА У ЈЕЗИКУ. *)

I.

Г. Вукашин Радишиѣ, говорѣи (у додатку к „Србскимъ новинама“ № 31 1842.) о сушт. именима на вство и тво, и о прил. на ескѣи, скѣи и кѣи **) врло паметно говори о претварању и изостављању у слова, и томе ће по свој прилици бити узрок, што зна Грчки; али је за чудо, што се у самоме дјелу слабо држи онога правила, које код другога одобрава и хвали, н. п. за Раиѣа каже, да је бно „любљѣно чедо филологѣи“ што је написао искуство, а сам пише расстятти се! Из осталогa пак види се, да је много читао Славенски; него штета, што он познаје само данашнѣи Славенски језик! Кад би познавао и стари, онда не би могао казати, да је „старѣи

*) Ово је писано по 31. броју новина Бајоградскијех за главно засѣданије друштва Српске словесности.

**) Не знам, да ли је ко досад напомињао, да у нашемъ језику нема узрока писати имена прил. на крају са ѣи и са иѣ. У Славенскомѣи у Рускомъ језику томе је узрок, што се прил. имена у женскомѣи роду свршују на ая, а у среднѣиу на ое, н. п. зеленѣи, зеленая, зеленое, широкиѣи, широкая, широкое; а ми кажемо: зелени, зелена, зелено; широки, широка, широко.

обычай“ писати мужество и мужескій супружество и супружескій и т. д. него да је ово е према старини, од јуче уметнуто у Русији, а у старијем рукописима, као и у многијем штампанијем књигама свуда мјесто њега стоји њ, које је према Рускоме језику промијењено у е, а према Српскоме ваљало би да је а, н. п. старо (или управо) Славенски отъчство, садашње (или Руско-Славенски) отечество а Српски отачаство. У нашем народном језику, у овакијем се ријечима умеће и између а и ство н. п. божаство, свједочанство итд. У Црној гори ја сам слушао управо отачаство, као што стоји и у дипломи Владике Саве Вуку Радоњићу (мрзи ме сад преметати, да кажем од које године), а и у Раићевијем поученијама (у првој књизи на страни 13). Тако би, н. п. од пророк Српски било пророчанство (као свједочанство) или пророчтво (као јунаштво), а прил. пророчки (као јуначки). Од отац Раићима у поученијама отачаскій (I, 34), по то је посрбљено или, управо, преведено отъчскій или отеческій, а према својству нашега језика мислим да би најбоље било по правилу: отачки (као мртвачки.) Од гдјекојијех сушт. имена може бити да би се могло прил. начинити и на ни (мјесто ки), н. п. кад се каже мотично држало, ваља да би се могло казати и граматична погрјешка? А тако и Г. Радишић у патису овога чланка има „философичный погледъ.“ Тако ја мислим, да ми можемо бити (и по својству нашега језика ваља да будемо) и без сушт. имена на ество и без прил. на ески (чудество и небески јамачно ће бити од чудеса и небеса). — Што се тиче онијех и сушт. и прил. имена, која се производе од ријечи, у којима је (или дође) на крају њ, о онима се мора рећи која ријеч особито. Ја сам се родно и одрастао у селу, које

се зове Тршић, и јамачно се опомињем, да се прил. говорило без с, н. п. Тршићка планина, Тршићке свиње, Тршићки виногради; али покуство не опомињем се да сам чуо без с (покуство), и чини ми се, да нико не би тако рекао. А што се и мени чини љепше и обичније Пећски (од Пећ, гдје је била наша Патријаршија), него Пећки, може бити да ја томе узрок, што ову ријеч нијесам често слушао, као што многи, н. п. пишу и говоре у руци, а не смију да кажу и да напишу у Америци, него у Америци! Но Поповићка, Павловићка, Спасићка и остале оваке ријечи је мислим да не иду у овај ред, него се производе са самијем к (без с), као н. п. бољар-ка, воденичар-ка, варош-ка, Цетињ-ка и т. д. За чудо је, како је могло бити, да Г. Радишић прије него је ово почео писати није чигао у Даницама за годину 1827. и 1828. што сам ја о овоме послу говорио; а по ономе може бити да би сам дошао на све ово, што сам до сад овдје казао. — Ја нијесам противан ономе, што он вели, „да се Србскомъ Ђзъкоиспытателю валя обзирати и на савъ остальй Славенскій Ђзъкъ, ако е радъ у своѣмъ послу имати напредка,“ али мислим, да и то ваља признати, да Српски језикоиспитатељ мора знати и стари и нови славенски језик, особито свој народни. Ако свога народногъ језика он управо не зна, Славенски ће га прије навести на погрјешке, него ће му помоћи, макар га како знао; јер се Српска Граматика не може писати по Славенском језику, него се могу само правила једнога језика испоредити с правилима другога, особито да се човјек на гдјекојијем мјестима увјери, шта је правилније. Ја сам се из почетка чудио, како архимандрит Раић, кад је у онијем поученијама знао Славенске ријечи онако посрбљавати (особито оне, којијех у нашем

народном језику нема никако, н. п. ма-
 доваздање, сѣшаство), није мо-
 гао доћи на ту мисао, да пише! управо
 народнијем језиком; а послѣје ми је тек
 пало на ум, да он оно није чинио за то,
 што је знао народни језик, него, што
 се опомињао, да су се оне ријечи она-
 ко читале у Србуљама! — Гаје“ (в
 Римљ. 16, 23.) мјесто Гаји по свој
 прилици се њекако увукло из Српскога
 језика. У манастиру Студеници јна олта-
 ру с лијеве стране двери стоје од ста-
 рине намолована два Свеца с овакијем
 натписима на је (мјесто ий) за једнога
 се јамачно опомињем, да је С. Меркѣ-
 рие, а за другога чини ми се да је
 Мардарие. Кад ја то лани покажем он-
 дје Николи Ивановићу Надеждину, он
 ми одговори, да се и у Русији налази
 такијех имена (и у самоме најстаријему
 Славенскоме Мјесецослову уз Остро-
 мрово јеванђеље — из XI. вијека, — ко-
 ји је наштампан у Глаголиту Г. Копи-
 тара), и да су може бити онамо дошла,
 Бог зна кад, у рукописима из нашијех
 крајева. Код овијех се имена може спо-
 менути, да се у народу нашем говоре
 и на ија, н. п. Антоније и Антони-
 ја: отуда и у осталијем падежима Ан-
 тонију и Антонији, и прил. Анто-
 нијев и Антонијин и т. д; но ја бих
 рекао, да је правилније прво од другога.

(коначь сѣдуе.)

ПУТОВАНЬ

У Цариградъ и Сирію по Карлу
 Тратнеру списано.

(продуженіе)

Крозъ њжно освѣтљнъ вртъ лагано смо
 корачали, више свѣћа предъ нама су носи-
 ли, изъ међу којѣ было и голиятски фе-
 њѣра. Степени здања были су енглескимъ
 сомотомъ превучени, и царствуюћимъ
 обичајемъ били су освѣтљни. Свећњаци

уздужъ по наслону были су прековани
 гдѣ самъ изъ међу прочіи свѣћа и лояне
 видіо. Изъ предзданія, гдѣ смо читаво
 ято послужителя видели, ступили смо
 у њку полу освѣтљну дворану (салу)
 у кою обаятелнои сенки е самъ Сул-
 танъ у наслонномъ столу седіо: дво-
 рана в иста по европейскомъ вкусу
 намештена была. Царъ в у ютреньои
 параднои бурдїи быо, руке на колени
 одмараюћи.

Посланикъ нашъ по честитано срећ-
 ногъ обсажденія Санктъ Жанъ де
 Акре показао в њговомъ Величеству
 оногъ морскогъ чиновника, кои в исто
 извѣстїе за 4 дана, и 11 сатїи у Цари-
 градъ донео. Султанъ в посланику умил-
 но благодарїо, а чиновнику мореплов-
 ства за знакъ награде драгоцѣну бурму-
 тицу поклонїо. Помоъ изъ Александрїе
 присѣвнїи Аустрїйскїи врховнїи По-
 сланикъ приказанъ буде, когъ в Султанъ
 „Орденомъ-заслуге“ обдарїо. На коначь
 по именце призвати будемо и мы; по
 обычномъ поздраву рекне намъ Султанъ:
 да в онъ увѣренъ, и нада се да ћемо
 мы њбу вѣрне услуге чинити; и по-
 чемъ смо мы нашу, свагдашню у томъ
 готовость изразили, одпусти насъ. Сул-
 танъ великомъ лагкошю изразїо се и о
 событу умилность притяжава. Онъ в од-
 већъ бледъ, и по изгледу судећи, као
 да в болестанъ.

Дане бавленя нашегъ у Цариграду
 на промотрѣнїе знаменитости самъ обра-
 тїо. Внутренность града самъ нечисту
 нашо; по дальимъ улицама наилазіо
 самъ на мртве мачке и псе. Обште уз-
 маюћи, опетъ в усредъ Цариграда чистїе
 нежели предградїе хрїстіанско Пера,
 гдѣ в и каменнїи патосъ много хрѣви
 — Я самъ понавїше цркву свете Софіе
 видити желїо, но на ово в особытїи цар-
 скїи Ферманъ нужданъ быо; когъ тро-
 шакъ и таксе до 400 форинтїи излазе
 На срећу у исто време Лондондерї-Лордъ

десіо се у Цариграду, кои в ферманъ изходатайствовао, и тако милостивъ быо, да насъ в као Аустрійске чиновнике у друтво позвао. Пре свега смо морали жуте папуче купити, будући да онимъ чиме се по сокаци гази, у турске Мошее ступити ние слободно. Юштъ в траю светаць-рамазанъ, кадъ смо Мошею Софіе посѣтили, и зато в много Турака у нъой было. Редохранителни войници прагали, и калаузли су намъ. Прво су насъ допратили предъ цркву у широку, дугачку и грдну собу (vestibulum). Одатле будући да Турцы у Мошеи молитве свршили нису, одзвали су насъ у горню Галерию, съ ков в оку внутренность цркве найвеличественіи изгледъ давала. — Овай одъ Цара Константина сазиданъ, потомъ срушенъ, и одъ Цара Юстиніана на ново подигнутъ храмъ одъ найвеће в знаменитости кои в побожно христіянство на жертву Господу Богу посветило. Вкусъ в юштъ у почетбу зиданя покваренъ быо, но строй и величина така в редкость, да по цѣломъ христіянству, ни вданъ на славу Бога сазиданъ съ овимъ се сравнити може. — Будући да су храма овогъ описанія у садашнѣмъ литерарномъ свѣту доста позната; зато я љу само израженія мои чувства коя су ме споменомъ преѣшности обузела, кадъ самъ оне грдне столпове смотрію, кои в нѣка часть изъ Ефеске цркве овамо принета; кадъ самъ ликъ Апостола видію, кои в съ свода на насъ, као жалосну погруженъ погледо и као тужећи се на насъ христіяне, како смо допустити могли, да ій кровопіице Мухамедани замажу, и садъ свемогуемъ времену благодаре, да мазъ креча коимъ су саранѣни были, съ нѣи спада, и већ у очи гледи ономъ часу, у комъ ље побожно христіянство, изъ храма овогъ свемогуемъ кланят се. Бездушни Музулмани парчета (моза) драгоцѣны овы икона обяю, и будзашто невѣрныма продаю.

За споменъ овогъ часа и я самъ више оваки камичаки купію. — Музулмани у правомъ реду уздужъ клече сви до вданогъ; предъ свакимъ стое жуте папуче. При извѣстной точки молитве, сви у вданпутъ простру сена землю, и као на гласъ команде, у вданпутъ се подигну. У овомъ акорду Богомоленія, и виду многочисленогъ странногъ народа чѣвекъ се изванъ сфере понятія налази. Овде текъ чевекъ свладати не може ону мысо, да никадъ приспѣти не ље оно време, кадъ ље се родъ чевечскій у молитвама савдинити. Заслужуе ли за узаймну любовь створено чевечество, ков се у признаваню найвишегъ существа слаже, раздвоено и у узаймнои мрзости быти, кадъ све молитве за цѣль „хвалу свемогућности“ имаю.

Посвршетку обште молитве сиѣмо се у цркву, гдѣ су юшто нѣколико толкованіе корана, кои су имъ Дервиши седећи проповѣдали, слушали. Многи су за нама ишли, но безъ найманѣ мрзости, само су намъ у ноге гледали, имамо ли обичне папуче. Мы смо промотрили све, и собственымъ рукама додирнули порфиромъ, гранатомъ, и скупоцѣнымъ мермеромъ украшене стубове, безъ да бы и найманю мрзость у нѣима побудили. Фанатизма в и овде већ нестало. — Овай в храмъ одъ землѣтресенія много страдо. Нѣколико сводова се разпукло, и више стубова, се изъ правогъ положенія покренуло. Четырь торона, или тако названи „Минарети“ пружили се у заборавъ високо, съ кои „Мурезинъ“ Музулмане на богомоленіе сазива. Пре него што самъ се одъ храма овогъ опростію; фантазія, ме на 1453|годину, данъ 25 маіа опоменула, у комъ в дану Цариградъ Мухамедомъ вторымъ, обсажденъ и зароблѣнъ.

Увече несрећногъ овогъ дана царъ Константинъ овде в Творцу последню очито молитву, душу свою небу препоручую.

ни, овде в последню тайну вечеру прий-
міо. У зору несрећногъ дана в оружанъ
доведіо на бедемъ града; око подне в
славно на краю бедема издано за Бога
и Отечество. Глава му буде одсечена,
и свезана за репъ ономъ бакарномъ
коню, кои споменикъ цара Юстиніана
представля. За оружје неспособно Хри-
стіянство, жене идѣца, последнѣ при-
бѣжиште тржећи, ухраму се ономъ затворе,
одъ Бога обрану просећи; но за кратко
се сбогъ сполиѣ и путнѣ вриске узнеми-
ре. Са своју страна загрни страннѣи гласъ;
раздробе се црвена врата; нагрну при-
агаряни; немилу колу, параю побожне
хрстіяне, — крвни потоцы се разливаю
предъ жертвеникомъ Господа Бога; о-
скверни се свето мѣсто божіе. Текъ дола-
закъ Мухамедовъ застави крвна дѣла
Музулманска, и одъ овогъ часа онемил
су гласи на славу Христа Спасителя.
Султанъ предъ жертвеникъ дояши,
прогласи славу пророка, и Мурезинъ
съ торона сазив крвопійце обседни-
ке на молитву. Одъ оногъ в доба 387,
година протекло! іоштъ 13 година! он-
да ће празновати данъ дсвршеногъ че-
твртогъ столѣтја, — іоштъ 13 година чуй-
те Хрстіяни! — Кратакъ, алъ и дуга-
чакъ періодъ времена! шта се међу тымъ
починити може!? —

(продужиће се)

В Ъ С Т И.

Изъ Карловаца найновіе намъ вѣсти я-
вляю, да в Нѣгово Высокопреосвященство Госно-
динъ нашъ Архіепископъ и Митрополитъ Чести.
Г. М. Груиѣа Бродякоиа на степенъ Протодіако-
конства произвести благозволіо.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

Іов. Г. Августъ Гаметій у своемъ дѣлу „*Ueber
gemeine Weltkunde*“ овако о Руссіи пише: Чуданъ
в напредакъ кои в Руссіа у смотренію школки
заведенія учинила, и кои непрестано чини. При
концу владе Катарине II у целоу се царству бро-
яло 250 училишта и 500 учителя; годъ 1836 ча-
сло се први на 1744 а други на 6000 умножило.
Но ово су само, што подъ владѣніемъ стое, ко-
локо іѣ има што су ономъ владѣнію. Гди су іоштъ

училишта Польске и Финландіе. Петроградъ г. 1637
385, Москва са 611, Донадъ съ 566, са Хар-
ковъ са 315, Кіевъ са 263 а Хелсингфорсъ са
(1829) 472 ученика.

Число обитателя на целой земли:

У Европи	— — —	226	миліона.
„ Азін	— — —	638	„
„ Африци	— — —	100	„
„ Америци съ полар.			
	земляма	— 45	„
„ Австраліи едва	—	2	„

Свега: 1000 миліона.

(Машина ципела и чизама) Шта ће
шустери на то казати, кадъ чую, да имъ в по-
следнѣи часъ куцнуо. Емануло Штолвнтъ у
Единбургу изнашао в машину, коя ципеле и чизме
прави одъ коже и чое, и то за све: господу и госпође
децу и старце. Истина оне іоштъ ни су као обычне,
и зато іѣ садъ само неизображена класа людій
купе; алъ Штолвнтъ ласка себи, да ће свое
изобретеніе усовершенствовати, и за кратко време
иза балъ ципеле моћи правити. Оне су за $\frac{1}{4}$ вѣ-
тиніе негъ што су обычне. Машина ципела свакій
данъ направи 30, а чизама машина 12 парій.

(Ватра у енглезкой памучной фа-
брици) Никадъ ни в пламень око себе тако брзо об-
ухватіо као у фабрици памучной Гд. Поолайу Ман-
шестеру! Ватра се 9 Новембера родн у утроби землѣ
За петъ минута цело в зданіе, одъ 86 прозора,
и 7 спратова, было упламену. 25 дѣлателя за де-
сетъ минута изгореше, а 63 димомъ се угушише

(Букарестъ) Редко се у којој држави
только намастира за калуђерице нализн, колико
у Влашкой княжевини. Усвакомъ намастиру има
3—400 калуђерица, кои подъ управомъ и надзы-
раніемъ грчкогъ владике стое. — У Букаресту има
1500 свештеника, а мало маѣ Богослова!

У месту „Св. Никкола“, кое се у едноу
южномъ Енглезске княжеству налази, напрасно в
едно девојка у својој деветнаестој години умрла.
Найглавнѣи узрокъ смрти іѣне бмо в страшнѣи
отокъ, когъ в она утезаюћи прси свое добыла. —
Миле Србкнѣ! каква опасность свакој оној пред-
стон, коя се безъ сваке нужде утеже: Добро срце в
изображенъ умъ сваку ће заоста любведостойномъ
учинити, алъ танакъ стає никадъ ни до века!

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Благо ономъ, кои се туђимъ искусствомъ намети учи. Ово е давно речено!

С М Е С И Ц Е.

Протестантъ и Папичъ благословъ.

Пиусъ VII римскій Папа у заточеніе воѣнь, благосиллше народъ кои е на колена пао быо. Протестантъ еданъ ту десивши се ніе хотѣо клекнути. Папа нѣга самогъ стовѣа спазивши приближи му се отеческомъ любкостію, и ухвативши га за руку рече: И теби, Сыне, може благословъ едиогъ сѣдинами украшеногъ старине одъ користи быти, на кое Протестантъ тронуть на колена падне и после примѣногъ благослова скуть му целива.

— Кадъ е Юсифъ II. Фридриха II. год. 1770 посѣтїю, после дужегъ разговора дошла е речъ и на то: шта бы человекъ овогъ света найсходїе желити могао. Проницателанъ Принцъ Карлъ отъ Линъ о томъ вопрошенъ безъ свакогъ размышленїя одговори: до 30 година лену и добронаравну супругу: до 60 среѣно и поспѣшно военачалство — а до 80 римске цркве кардиналство.

Дим Ђаковачкїй.

Дворски балови у Петрограду. Ништа не ма, што бы тако себи привлачїло, као царскїй балъ у Руссїи. Онъ е стециште све женске красоте изъ обадве главне вароши. Царица врло рада има све лепе, младе особе, и скупиа їй око себе, ма и да ни су одъ благородны. Безпорочна, али врло лепа, господична може само у двору кодъ царице пребивати. Ова после иде на дворскїй балъ, и тѣмъ се начїномъ често догађа, да се на таквој свечаности 2 до 300 найизбранїи женски створениа у найнѣвїемъ младости цвету скуплїни види. 21. Ян. п. г. быо е овакїй балъ у Петрограду. Ту е найвеће великолѣпїе владало. Драго каменъ блистало е у цени одъ много милїона сребрны рублїй; али савъ луксузъ превосходїла е дама красота. Е ли рай пороблѣнъ? повиче французъ, кой е на балъ позванъ быо. Има ли іоштъ лепши дама на земљи? было е друго нѣгово пытанъ.

(Великодушный свештеникъ) У французской умре некїй сирома человекъ одъ врушїце, кои е по смрти своїой велику породїцу оставїо. У ово исто доба супруга покойногъ породи се, и свештеникъ съ гробля враћаюћи се новорођеномъ

детенцету знаменъ да. Кое брига и жалость, кое пакъ тежкїй порођаї после краткогъ времена и матеръ сироте деце баце у смртоносну болестъ. И камено срце заплакало бы се, гледићи, како трое нелке сирочади, сузе горке ронећи, око болестне свое майке лебде! У кратко време умре ова удовица, заедно са новорођенимъ дететомъ. Садъ трое нелке сирочади безъ сваке надежде остану. Но самъ Богъ у ової крайної невољи нѣма е аїѣла хранителя послао, когъ су они у местномъ Свештенику нашли. Онъ сирѣчь узме заоставше трое сирочади подъ свое крыло говорећи имъ „Одите децо моя! я ћу вїиць одъ садъ отаць и майка быти, Богъ е мене у помоћ послао, да васъ изъ нашеї невоље избавїиць.“ — Заиста оваї врлїи Свештеникъ славу и хвалу заслужуе предъ родомъ и човечествомъ!!

На пытанъ, зашто е у Будїму кодъ воста свагда неваљла калдрма и свагда тако здраво нечисто? некїй одговори: „У Будїму се зїиць не калдрмише, а у лето се не мысли, да тако рѣва калдрма и нечїсть друмъ быти може.

Изъ Минхена пишу: „Овдѣшнїй е лекаръ Г. Проф. Др. Еиеносеръ пр шастогъ месеца некомъ младомъ, одъ 10 година главогъ человеку, после 7 дневногъ съ магнетомъ леченя, чувенъ едиомъ, а мало часъ и другомъ уму дао.

ХОДЪ ЦОВАЦА НА БЕЧКОЙ БЕРЗИ.

24. Януар. 1843		Сребро
Метал.	са 5 ⁰ / ₁₀₀	на 100 ¹ / ₂
„	4 ⁰ / ₁₀₀	101
„	3 ⁰ / ₁₀₀	77 ¹ / ₄
Заямъ одъ т. 1839		278 ¹ / ₂
„ „ „ „		720
Банкакціе комадъ		1613
Естерхазинъ Лосъ		50
Царски дукати		101 ¹ / ₄

Ценаране 24. Ян. на Пешт. пїацї Пешт. меровъ, грош. б. вр.

	найб.	сред.	лош.
Чисто жито	126	138	—
Наполица	—	—	—
Ражъ	90	100	—
Ечамъ	74	80	—
Зобъ	60	66	—
Кукурузъ	85	95	—

Издаватель Димитрїй Ювановићъ. (Bastei Gasse Nr. 349)

У ПЕШТИ словима Баймсловымъ.